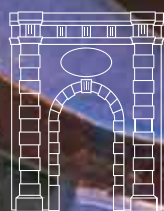

The background of the cover is an abstract artwork. It features stylized, elongated human figures in various poses, rendered in shades of pink, purple, and blue. These figures are set against a backdrop of large, curved, orange and yellow shapes that resemble a stylized sun or a large letter 'C'. In the foreground, there is a large, stylized menorah (candelabrum) with a dark brown base and blue, flame-like sections. The menorah has seven blue cylindrical candles on top. The overall style is modern and expressive.

Jaarverslag 2021 Museum Sjoel Elburg

Museum
Sjoel Elburg

Jaarverslag 2021 Museum Sjoel Elburg

Bestuursverslag Stichting Museum Sjoel Elburg (SMSE)

De Stichting Synagoge Elburg is opgericht op 26 oktober 2005. In 2016 is de naam van de stichting gewijzigd in Stichting Museum Sjoel Elburg.

Voorwoord

Iemand schreef, na een rondgang door de vesting aan de hand van onze 'Stadswandeling door Joods Elburg', dat er vooral aandacht was voor het trieste einde van onze Joodse medeburgers. Of er niet méér te vertellen is? Over het leven van de Joden in Elburg?

Natuurlijk is dat zo. En we doen dat ook: in de permanente expositie, bij het ontvangen van schoolklassen en tijdens de rondleidingen door onze gidsen. Een bezoek aan de begraafplaats is aanleiding om te spreken over Joodse godsdienstige gebruiken. En ik verheug me altijd op een tentoonstelling waarbij (levende) Joodse kunstenaars iets laten zien van de huidige Joodse cultuur. We zijn tenslotte een museum 'voor de geschiedenis van Joods *leven* in de mediene'.

Natuurlijk kunnen we hierbij de oorlogsjaren niet verzwijgen; en daar zullen we als Museum Sjoel Elburg steeds weer aandacht voor vragen. Juist de afwezigheid van de Joodse gemeenschap motiveert ons om over hun aanwezigheid te spreken. Ik hoop dat dat ook in het afgelopen jaar – tussen de lockdowns door – bij onze bezoekers is overgekomen.

J. Swager, voorzitter

Doel Stichting Museum Sjoel Elburg

- het bijeenbrengen en besteden van gelden ten behoeve van het onderhoud en verantwoord museaal gebruik van de voormalige synagoge aan de Jufferenstraat 5/Graaf Hendriksteeg 2 en de panden Graaf Hendriksteeg 4 en Zuiderwalstraat 11 te Elburg;
- het documenteren en visualiseren van de historie van de joodse gemeenschap in de mediene, in het bijzonder te Elburg;
- het in stand houden, onderhouden en beheren van de voormalige synagoge te Elburg als rijksmonument;
- het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- a. het inrichten en in stand houden van een permanente expositie in de voormalige synagoge te Elburg;
- b. het werven van begunstigers, het op alle andere manieren bijeenbrengen van gelden, het stimuleren van de belangstelling voor de als joods museum ingerichte voormalige synagoge;
- c. het in eigendom of erfpacht verwerven van de voormalige synagoge te Elburg.

Samenstelling en taakverdeling bestuur in 2021

J. Swager

- voorzitter van de vergaderingen van het bestuur
- vertegenwoordiger van Stichting Museum Sjoel Elburg in de breedste zin des woord

G. van der Velde

- plaatsvervangend voorzitter
- afgevaardigde naar de Stichting Museumstad Elburg
- lid werkgroep beheer en onderhoud

W. Schenk

- verslaglegging vergaderingen
- verantwoordelijk voor en verzorgen secretariaat
- opstellen van het jaarverslag secretariaat
- actualiseren organogram
- coördineren werkgroep communicatie/pr
- vertegenwoordiger namens SMSE in de werkgroep pr van de Stichting Museumstad Elburg
- afgevaardigde naar SyNeOn

B. van Eerde

- verzorgen financiële administratie
- maken begroting en financieel jaarverslag
- contactpersoon voor leveranciers van kassa, telefoon, automaat, museumkaart, beveiliging en beamers

W. Rutten

- ondersteuning eerste penningmeester
- beheren kassasysteem, (mede) verzorgen van subsidieaanvragen
- lid werkgroep museumwinkel
- lid van de werkgroep beheer en onderhoud

C.J. van den Boogert

- contactpersoon SMSE-SVMSE

T.G.T. Breen

- lid van de werkgroep educatie

Mevrouw M. Vink

- vertegenwoordiger namens en lid van de tentoonstellingscommissie

Mevrouw M. Verheij-van Beijnum

- lid werkgroep communicatie/pr
- uitvoeren pr-werkzaamheden
- onderhouden contacten media

M. Clement

- lid van de werkgroepen communicatie/pr
- lid van de werkgroep beheer en onderhoud
- adviseur technische zaken

Adviseur: Rabbijn E. van Voolen

- adviseur museale aangelegenheden
- adviseur werkgroep wisseltentoonstellingen

Projectleider: mevrouw C. Leijs

Voor allen geldt: behartigt samen met de anderen de museale aangelegenheden.

Verloop bestuursjaar

Gelukkig was er in 2021 continuïteit in de samenstelling van het bestuur.

De nieuwe leden Madeleine Vink en Gerard van der Velde verdiepten zich in de hun toebedeelde taken en vonden van lieverlee hun weg. Mevrouw Cathy Leijs moest haar plaats zien te vinden als projectleider; een taak die enigszins anders geformuleerd was dan de taak zoals die voor haar voorganger, mevrouw Frederieke Jeletich, gedefinieerd was. De lockdown waarin we weer terechtgekomen waren belemmerde het opbouwen van de contacten enigszins, maar dat herstelde zich nadat de lockdown opgeheven was.

Bestuurslid Maarten Clement ondervond zakelijk de gevolgen van de lockdown, maar kwam ook privé in een zware periode: zijn vrouw bleef veel last houden van (ogenschijnlijk) Covid-19, maar aan het eind van het jaar werd een ernstige ziekte bij haar vastgesteld. Zijn activiteiten voor het bestuur beperken zich tot het meest noodzakelijke. Marie Verheij verloor haar moeder.

Willem Rutten kondigde in de loop van het jaar aan dat 2021 zijn laatste jaar als bestuurslid zou zijn. Een zoektocht naar een opvolger werd op gang gebracht. Social media, de Sjoefar, de website, de vacaturebank van Stichting Wiel en de lokale omroep werden ingeschakeld om belangstelling te wekken van potentiële kandidaten. In de laatste vergadering van 2021 werd al wel afscheid genomen van Willem, maar zonder dat er een opvolger bekend was. Het was een 'koud' afscheid in zijn laatste vergadering; we vergaderden via Zoom, maar maakten de afspraak dat er een 'warmer' afscheid plaats gaat vinden als de omstandigheden dit weer mogelijk maken. (Begin 2022 lijken persoonlijke contacten tot een succesvolle vervulling van de vacature te leiden.) Ook Madeleine Vink kondigde aan dat omstandigheden haar ertoe brachten om te bedanken als bestuurslid.

Bankrek.nr:	NL 48 RABO 0115 5 142 60
BTW nr:	NL 8153.30.741.BO1
RSIN:	8153.30.741
KvK:	08140269
Adres:	Museum Sjoel Elburg Graaf Hendriksteeg 2 8081 CH Elburg
T.	0525 685 564
E.	info@sjoelburg.nl
W.	www.sjoelburg.nl

De Stichting Museum Sjoel Elburg is een culturele ANBI

Bestuursvergaderingen

Het Algemeen Bestuur van de Stichting Museum Sjoel Elburg vergaderde tien keer, maandelijks op de tweede dinsdag. De helft van het aantal vergaderingen werd digitaal gehouden en voor de andere waren we welkom in de ruime vergaderruimte van de Gereformeerde Kerk van Doornspijk (waarvoor we hen zeer erkentelijk zijn!). De beide vergaderingen met de stichting Vrienden van Museum Sjoel Elburg vervielen. Beide waren gepland in een periode dat er een lockdown was en het risico op besmetting zo veel mogelijk vermeden moest worden. Het is prettig te kunnen constateren dat voor het nemen van besluiten meestal geen heftige discussie gevoerd hoeft te worden. Een 'simpele' organisatie als museum Sjoel Elburg heeft toch met veel complexe onderwerpen te maken. Dit noodzaakt bestuursleden ertoe dat ze zich veel zaken eigen moeten maken. Gelukkig beschikten we ook in 2021 weer over materiedeskundigen, die ervoor zorgden dat alle onderwerpen professioneel behandeld konden worden.

De agenda

Vaak voorkomende onderwerpen waren:

- de vacatures in het bestuur, de werkgroep Tentoonstellingen en de werkgroep Educatie;
- de maatregelen die steeds genomen moesten worden als gevolg van de 'coronamaatregelen': sluiting van het museum, maatregelen om een veilig bezoek van gasten te kunnen garanderen, planning van exposities en dergelijke;
- het groot onderhoud van de monumentale panden: de financiering en de uitvoering van het onderhoud;

- de zaken die vanuit de gemeente Elburg en de Stichting Museumstad Elburg op ons bordje kwamen over samenwerking in de culturele sector, bevordering toerisme in Elburg, subsidiëring van exposities en tegemoetkomingen in verminderde inkomsten;
- de wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR), waarvoor onze organisatie tegen het licht gehouden moest worden om te beoordelen of voldaan werd aan de eisen van de WBTR en allerlei zaken vastgelegd moeten worden.
- een Holocaustherdenking in Elburg.

Corona

Voor het tweede jaar op rij ondervonden we de gevolgen van de maatregelen die besmettingen met het coronavirus zoveel als mogelijk moesten voorkomen. Verlenging van een expositie, annulering van een expositie en veel minder bezoekers dan gebruikelijk. De angst voor besmetting was merkbaar in het aantal bezoekers en wellicht gaf een aantal mensen ook gehoor aan de oproep van de overheid om zoveel mogelijk 'druk verkeer' te voorkomen. Een prettige bijkomstigheid was dat we konden experimenteren met het houden van een lezing van een exposant via een livestream.

*Otto de Bruijne aan het woord
tijdens een livestream*

Via de link <https://youtu.be/tpQTwak8ohg> is zijn presentatie te beluisteren en bekijken. Meer informatie over de exposities vindt u in het activiteitenverslag van de werkgroep Tentoonstellingen.

Samenwerking

Coronamaatregelen beperkten ook de contacten met andere organisaties. De Stichting Museumstad Elburg hield een aantal vergaderingen die bezocht werden en er waren contacten met de gemeente Elburg, maar het was toch allemaal minder dan gebruikelijk. In november kon een bijeenkomst van SyNeoN (Synagogale instellingen Noord- en Oost-Nederland) wel doorgang vinden. De bijeenkomst werd dit keer gehouden in de Sjoel van Winterswijk, waar de inventaris staat van Sjoel Elburg, die na de Tweede Wereldoorlog aan de Sjoel van Winterswijk verkocht is. Ook kon in november een gesprek plaatsvinden tussen een delegatie van het bestuur van de Sjoel en van de oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop, met als doel te onderzoeken welke samenwerkingsmogelijkheden er zijn. Het is de bedoeling een vervolgspraak te maken.

Stichting Museumstad Elburg Hanzesteden

Stichting Museumstad Elburg is een overlegorgaan voor de museale instellingen van de gemeente Elburg: Museum Elburg, Museum Sjoel Elburg, Museumsmederij De Hoefhamer, Nationaal Orgelmuseum, Botterwerf De Hellige, Artilleriemuseum 't Harde, Kruidentuin De Groene Kruidhof en de voormalige Visafslag (beide werkgroepen van de oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop). G. van de Velde woonde vanuit het bestuur van de Sjoel de vergaderingen bij. Hij is penningmeester van de Stichting Museumstad Elburg.

Op de website van de VVV worden filmpjes vertoond van de deelnemende culturele instellingen, zo ook van de Sjoel. Met behulp van (en dank aan) suppoost Ankie van de Werff en drie 'bezoekers' uit Elburg kon een mooie opname gemaakt worden, die via deze link <https://we.tl/t-qb8qenNLba> bekeken kan worden.

In het reguliere proces werd bij de Stichting Museumstad Elburg een subsidie aangevraagd van 3 x € 5.000 voor 3 tentoonstellingen. Daarvan is er 1 vervallen. Toegekend en uitbetaald is 2 x € 4.840. De subsidie is bestemd voor professionele ondersteuning van het museum.

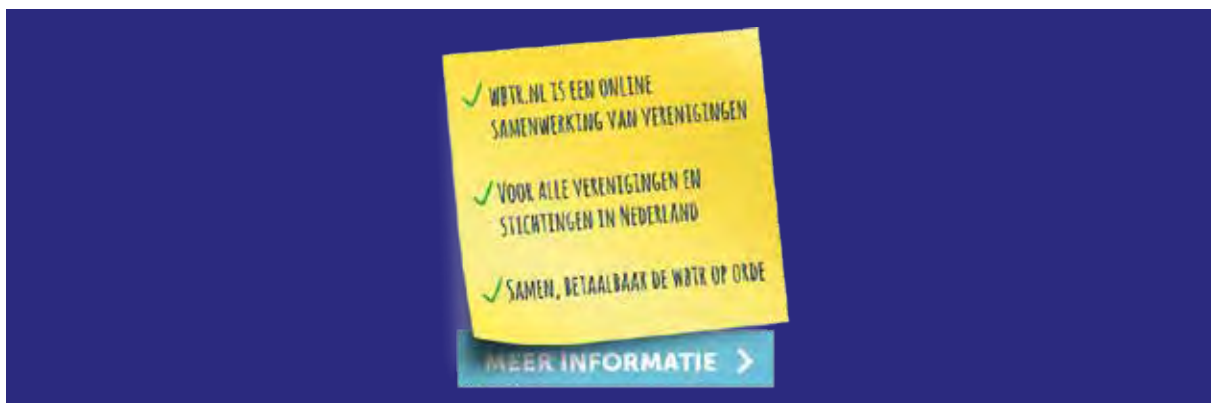
SyNeON

SyNeON is een samenwerkingsverband in Noord- en Oost-Nederland van organisaties, die zich bezighouden met activiteiten op joods religieus en cultureel gebied. Van het verband maken deel uit: synagogale instellingen in Groningen, Winsum, Zuidlaren, Bourtange, Dalfsen, Ommen, Aalten, Enschede, Westerbork, Borculo, Winterswijk, Dieren, Zwolle en Elburg en de St. Joods Erfgoed Harderwijk. Museum Sjoel Elburg wordt vertegenwoordigd door de voorzitter en de secretaris van Museum Sjoel Elburg en door de secretaris van de Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg.

Impressie van de Sjoel van Winterswijk met de inventaris van de voormalige synagoge van Elburg.

Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR)

Iedereen die bij het bestuur van een vereniging of stichting betrokken is, heeft er wel van gehoord: de WBTR. Of iedereen er ook de benodigde aandacht aan geschonken heeft, valt te betwijfelen. Museum Sjoel Elburg is in ieder geval direct aan de slag gegaan, omdat de ingangsdatum van de wet 5 juli 2021 was. De aanleiding voor nieuwe wetgeving is dat er (slechts een klein aantal) voorbeelden zijn van bestuursleden die frauderen, zichzelf verrijken, anderen begunstigen of hun bestuurstaak niet serieus nemen en hun vereniging of stichting daardoor naar de opheffing ervan leiden. Het doel is dan uiteraard dat verantwoordelijkheden en de wijze van goed besturen beschreven worden en met alle bestuursleden (met enige regelmaat) besproken worden.

Er was een goede ondersteuning (weliswaar tegen een aardig prijsje). Kort voor de ingangsdatum werd een webinar gevolgd over de wet en de verplichtingen die er voor een bestuur uit voortvloeien.

Op de website WBTR staan de items genoemd waar aandacht aan geschonken moet worden en staan voorbeeldteksten vermeld die vertaald kunnen worden naar de situatie van de eigen stichting. De op onze situatie toegeschreven teksten werden besproken in de bestuursvergadering van november, en met de enigszins aangepaste teksten werd op 26 november een notaris bezocht, die op grond van de teksten moest beoordelen welke aanpassingen in de statuten aangebracht moeten worden. Eind december ontvingen we het voorstel van de notaris voor de aanpassingen. Een vervolg zal begin 2022 plaatsvinden.

Schenken

Corona had (blijkbaar) ook invloed op het aantal schenkingen dat we in 2021 ontvingen. Maar ook met het weinige zijn we blij en het weinige is van evenveel (emotionele) waarde, zowel voor de schenker als voor de Sjoel.

- In mei werd een mooie chanoekia als schenking aangeboden, geschonken door wijlen mevrouw Irmgard Brose.

Mevrouw Irmgard Brose (1930-2021) tekende haar levensverhaal op in haar boek "Terugzien in verwondering" (2015). Zij is Duitse van afkomst, maar vestigde zich na de Tweede Wereldoorlog in Sittard. Ze behoorde tot de orde van de Karmelietessen en was directeur van een kindertehuis. Ze was zeer begaan met het joodse volk, door wat het is aangedaan in de Shoa, en beschaamd omdat haar oorspronkelijke vaderland daar de schuld van draagt. Haar bibliotheek was gevuld met boeken over het jodendom en de Shoa. De herkomst van de chanoekia is onbekend. Gezien de prijs die voor een restauratie betaald is, lijkt hij waardevol. Zelfs een doos met chanoekiakaarsjes was onderdeel van de schenking. Op 18 mei 2021 werd de chanoekia overhandigd door executeur-testamentair mevrouw Van Lier uit Eindhoven, vriendin van mevrouw Brose.

Negen jaar na haar overlijden bleven de dozen met boeken van mevrouw Netty Sanders (geboren in 1932, de oorlog overleefd dankzij onderduik bij niet-joodse Nederlanders) bij haar dochter staan, omdat Netty haar dochter bezworen had ze 'niet zo maar weg te doen'. Via Dyon Cohen kwam ze op het spoor van Museum Sjoel Elburg waar ze op 16 december de boeken met een gerust hart kon achterlaten. Bibliotheкарis Huib Kuiper maakt de selectie.

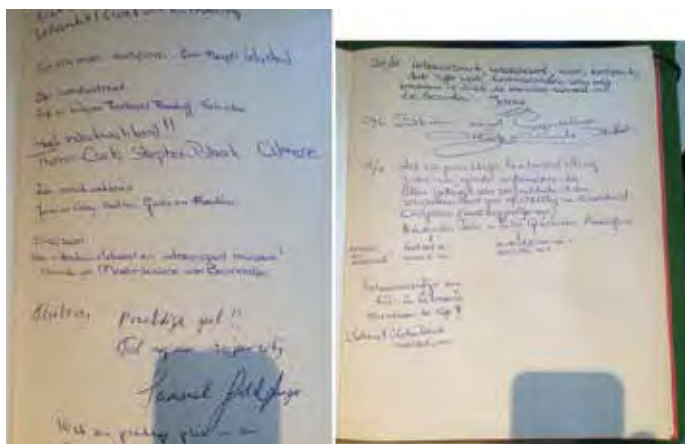
Een paar boeken uit de dozen van mevrouw Netty Sanders.

In het gesprek tijdens de koffie kwam aan de orde dat de dochter heel weinig van het verleden van haar moeder wist. Vragen werden ontweken of met een vaag antwoord afgedaan. Dat er sprake was van emotionele schade was wel duidelijk en dat dit merkbaar blijft in de geslachten is een constatering die door veel kinderen van oorlogsouders herkend wordt.

Gastvrij museum

In het verslagjaar werd de Sjoel bezocht door bijna ruim 4800 bezoekers. Dat zijn er 8000 minder dan we verwachtten en nodig hadden voor een sluitende begroting. We ontvingen dit jaar ook amper leerlingen van de scholen en rondleidingen konden ook nauwelijks gegeven worden. Gemiddeld ligt het aantal bezoekers zo rond de 13.000 met een uitschieter naar 15.000 in 2017, toen de expositie Christendom en

Antisemitisme veel bezoekers trok. Dat bezoekers 'genieten' van ons museum mag blijken uit de reacties die in ons gastenboek geschreven worden:

Vermeldenswaardig nieuws

- Rabo ClubSupport: de actie die Rabobank jaarlijks organiseert ter ondersteuning van culturele organisaties bracht voor de Sjoel dit jaar € 459,31 op.
- De suggestie van Bep de Waard-Ruijs om ook in Elburg een Holocaustherdenking te houden, werd in 2021 door het bestuur opgepakt en ontwikkeld. De gemeente Elburg en scholen werden benaderd. Bijzonder om de reactie en het enthousiasme te zien van sommige deelnemende scholen. Het in herinnering houden van wat gebeurde en waarschuwen voor wat weer kan gebeuren leeft in het onderwijsveld. De eerste herdenking wordt in 2022 gehouden.
- In 2021 werd het initiatief van het Nederlands Auschwitz Comité beloond en bekroond: het Holocaust Namenmonument in Amsterdam werd onthuld. Van alle 102.000 in de Tweede Wereldoorlog vermoorde joden, Roma en Sinti is een namensteentje opgenomen in het monument. Onderdeel van de financiering is dat steentjes van het monument 'gekocht' kunnen worden. Het voorstel van Harry de Jonge van de Vrienden vond ook gehoor in het algemeen bestuur en besloten werd om een steen te financieren van alle uit Elburg weggevoerde en vermoorde Joden.

- Het is een onderwerp waar in het jaarverslag van de Stichting Vrienden ongetwijfeld meer over geschreven zal worden, maar ook in dit jaarverslag vermelden we met trots de drie vrijwilligers van Museum Sjoel Elburg die een koninklijke onderscheiding ontvingen uit handen van burgemeester Jan Nathan Rozendaal vanwege hun vrijwilligerswerk, onder andere voor de Sjoel: Jennie Balk en Rijk en Marry van de Poll.
- Onze website wordt frequent bezocht en er ontstaan soms vragen of aanvullingen. Naar aanleiding van de uitreiking van de gedichtenbundel 'Een en al liefde', stuurde mevrouw Nel Wagner uit Rotterdam een vraag om toestemming om een paar bladzijden uit het boek 'Sterrekinderen' van Clara Asscher-Pinkhoff over te mogen nemen in het boek dat zij aan het

schrijven is. Ze schrijft: *Mijn vader Hans Quispel was betrokken bij het laten onderduiken van Joden in Rotterdam en omgeving in de Tweede Wereldoorlog. Hij werkte daarin samen met Abraham Dörr, die al na Kristallnacht met het hele gezin begonnen was met het onderduikwerk. Mijn vader die overleed in 1992 liet verzetsnotities na, die ik pas vond in 2015. Een zoon van Abraham, Mari Dörr, sprak ik aan het eind van zijn leven. Helaas is hij overleden. Hij bracht in 1942 twee kinderen van Gazzan Rokach van de Schieweg Rotterdam naar de bollenstreek maar moest ze van de Gazzan weer terugbrengen. Op 11 mei 1943 is het gezin Rokach opgepakt en naar Westerbork vervoerd, en begin 1944 vergast in Auschwitz. Bij het plaatsen van Stolpersteine voor de ouders was de oude rabbi aanwezig die zijn herinnering aan de Gazzan deelde. Hij vertelde het verhaal van een jongetje dat een liedje had geleerd in Westerbork en dat zo blij en puur zong in de tuin dat alle kindjes vrolijk waren en meededen.* "Er was nog maar één meester en één juffrouw", schrijft Clara Asscher-Pinkhoff in 'Sterrekinderen'. "De meester, dat was de Gazzan en de juffrouw, dat was Clara Asscher-Pinkhoff zelf," vertelde de rabbi. "Het jongetje, dat was hij geweest." De rabbi had Westerbork overleefd.

Via Esther Rozendaal werd aan kleindochter Naomi Betzer-Asscher toestemming gevraagd en deze werd verleend. Op 24 juni bracht mevrouw Wagner een bezoek aan de Sjoel samen met de partner van Mari Dörr, Veronique van Velzen. Veronique is blind, maar met de te horen teksten en de toelichting van ons ontstond bij haar een beeld van het verhaal dat in de Sjoel verteld wordt, dat haar de uitdrukking 'indrukwekkend' ontlokte.

- Een bezoek aan Elburg door Onno van Gent leidde tot een artikel over Roosje Vecht in het blad De Koerier, informatieblad over verdedigingswerken en militaire geschiedenis. Onno zag de plaquette op het huis Beekstraat 38, en zijn interesse in militaire geschiedenis maakte dat er een uitgebreid artikel in het genoemde blad verscheen over Roosje en haar geschiedenis, compleet met Roosje op de cover en foto's van Roosje, het huis, de begraafplaats en de Sjoel in het artikel.
- Frits Frowijn las op onze website het verhaal van Hans Polk en de vraag van Bep de Waard-Ruijs of er nog meer Joodse kinderen ondergedoken waren in het joodse kindertehuis Jeugd-Vreugd in Wezep. Zijn antwoord was: ja, Anna de Haan (echte naam Jetteke Frijda), waarmee de kennis over de onderduik in onze regio weer completer is geworden.
- Het besnijdenisboekje dat in een van de vitrines ligt en dat de Sjoel in bruikleen heeft van Juda Vecht uit Zwolle, wordt gebruikt voor historisch onderzoek door Marco Groen.
- Landal GreenParks 't Loo brengt Sjoel Elburg actief onder de aandacht van haar gasten: in de app van Landal GreenParks wordt Museum Sjoel Elburg genoemd in de categorie evenementen, en de flyer van de Sjoel wordt actief uitgereikt.

Ten slotte

Corona of geen corona, duidelijk is dat de activiteiten voor onze missie gewoon doorgaan. Allen die dat mogelijk maakten en er aan bijgedragen hebben, zijn we zeer erkentelijk. We vertrouwen op een beter 2022, met veel bezoekers, mooie exposities, mooie reacties van bezoekers en veel 'leerstof'.

Activiteitenverslag 2021

Werkgroep communicatie/pr

e werkgroep communicatie/pr bestond uit mevrouw Marie Verheij en de heren David Evertsen, Maarten Clement, Harry de Jonge en Wim Schenk. Het jaar 2021 was een jaar waarin veel gecommuniceerd, maar geen werkgroepvergadering gehouden werd. De pandemie maande tot voorzichtigheid en de lockdowns tot een verbod om met meerdere mensen bij elkaar te komen. De vraag die prominent blijft in onze werkgroep is met welke middelen we meer potentiële bezoekers kunnen bereiken, waarin we kunnen publiceren en adverteren, en hoe we meer interesse bij jongeren kunnen opwekken.

Er werd gefacebookt en getwitterd, geadverteerd, opnames gemaakt en meegewerkt aan een nieuwe website voor de VVV Elburg, waarop alle Elburger musea, en dus ook Sjoel, zich presenteren. TV Gelderland maakte promotie voor het toerisme in Gelderland. Sjoel Elburg was in de vakantie-maanden, toen we gelukkig geopend waren, honderd keer te zien in een reclamespotje dat op primetime uitgezonden werd. In een gesloten periode in het voorjaar konden een aantal geplande lezingen van Otto de Bruijne niet doorgaan. Een livestream kon wel, maar dit fenomeen heeft bij onze doelgroep nog niet zoveel aandacht.

Voor een grote Belgische touroperator werden in de Sjoel opnamen gemaakt die gebruikt worden om Elburg en zijn bezienswaardigheden, waaronder de Sjoel, in België te promoten. Met de Erdee Media Groep werd weer een actie op touw gezet: met een bon die in het Reformatorisch Dagblad en in het gezinsblad Terdege geplaatst was, konden bezoekers korting krijgen op de entreeprijs van de Sjoel. Tegen geringe kosten kon Sjoel Elburg zich promoten in de bladen van EMG. We adverteerden in dagblad Trouw voor Lichtdragers en voor Judaica². Deze exposities werden ook gepromoot in het magazine van het Joods Cultureel Kwartier, in de Visie (programmablad van de EO), in de Kunstkrant, vier keer aangekondigd in het Museumtijdschrift en in de Vrijetijdskrant die verspreid werd in de omgeving van Elburg. Voor de Sjoel algemeen maakten we promotie in de recreatiekrant van Visit Veluwe, in De Buurtgenoot (een lokaal blad), in een brochure van de VVV en in de Veluwe Courant.

In een blad van de Protestantse Kerk in Nederland werd een artikel geplaatst over de Sjoel.

Samen met andere Elburger musea, via de Stichting Museumstad Elburg, werd de Sjoel gepromoot in de Museumkrant, in de Museum- en Galeriekrant, in de Recreatiekrant Veluwe en in de Kunt- en Museumkrant.

Werkgroep beheer en onderhoud

Beheer

De werkgroep bestond in het verslagjaar uit de volgende personen: de heren Martijn Hulst, Jetse Kuipers, Berend Schoonhoven, Reijer Spaan en Herman Spek met als reservebeheerder David Evertsen. Dick van Rijssen werd gedurende het verslagjaar aan de beheerdersgroep toegevoegd. Berend Schoonhoven kon tijdelijk als gevolg van ziekte zijn werkzaamheden niet uitvoeren. Zijn afwezigheid werd/wordt opgevangen door de overige beheerders.

Willem Rutten, plv. penningmeester van SMSE, fungeert sinds medio 2017 als voorzitter van de werkgroep. Hij maakte de roosters, Reijer Spaan verzorgde de inkoop van schoonmaakmiddelen en dergelijke. Mevrouw Marry van de Poll regelde de inkoop voor de keuken. In verband met het aanstaande aftreden als bestuurslid van Willem Rutten is de coördinatie van de inzet van de beheerders overgedragen aan Jetse Kuipers.

De beheerders ontvangen een belastingvrije vergoeding van max. € 1.700,- per jaar.

Groot onderhoud

In het jaarverslag over 2019 werd al melding gemaakt dat Monumentenwacht Gelderland in september 2018 haar tweejaarlijkse inspectierapport uitbracht. Het rapport bevatte een lange lijst met aanbevolen werkzaamheden. De ad-hocwerkgroep bestaat uit de heren Willem Rutten (plv. penningmeester), Maarten Clement (bestuurslid) en Reijer Spaan. In het najaar kreeg de werkgroep versterking van Gerard van der Velde (plv. voorzitter van het bestuur). Adviseur van de werkgroep is de heer Gerrit-Jan Prins.

In het verslag over 2020 schreven we al dat door de werkgroep was geconcludeerd, dat alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden het beste in één grote beurt uitgevoerd zouden kunnen worden.

De ad-hocwerkgroep hield zich (in overleg met de penningmeester van het bestuur) in het verslagjaar bezig met het zoeken naar financiering van het onderhoud. De eigen middelen, een subsidie, een lening en een gift maakten de financiering van het project mogelijk. Vervolgens werden afspraken gemaakt met de uitvoerder van het project Prins Bouw te 't Harde. In mei en juni van het verslagjaar werd het onderhoud uitgevoerd. Dit verliep geheel naar wens en zonder dat er sprake was van overlast voor de omgeving en, omdat door de lockdown het museum gesloten was, voor bezoekers.

De na-inspectie door de Monumentenwacht leverde enkele nieuwe bevindingen op en enkele bevindingen uit de eerdere inspectie die niet conform de richtlijnen waren uitgevoerd. Over de oplossing hiervan vindt overleg plaats met Prins Bouw.

Werkgroep Tentoonstellingen

Samenstelling werkgroep

De werkgroep bestaat uit de dames Bep de Waard-Ruijs, Madeleine Vink, Cathy Leijs (grafische vormgeving) en de heren Tom Bergstra en Reijer Spaan (opbouw tentoonstellingen).

Tentoonstellingen

Als gevolg van de coronapandemie heeft Museum Sjoel Elburg in 2021 twee in plaats van drie tentoonstellingen gepresenteerd.

Tentoonstelling 'Lichtdragers'

Beide kunstenaars bekijken hun documentaire.

Overzicht tentoonstelling 'Lichtdragers'.

Van 10 december 2020 tot en met eind september 2021 toonde Museum Sjoel Elburg schilderijen van Otto de Bruijne en keramisch werk van Heather Douglas onder de titel 'Lichtdragers'. Tijdens deze maanden was het museum helaas langere tijd gesloten voor publiek!

De schilderijen van Otto de Bruijne (1949) laten visioenen zien van de profeten Ezechiël en Zacharia. Zij traden op als lichtdragers tijdens en vlak na de ballingschap van het volk Israël in Babel. De keramische kandelaars, menora's, chanoekia's en lichttorens van Heather Douglas (1949) zijn eveneens lichtdragers. Zij bieden de mogelijkheid om licht te verspreiden.

Otto de Bruijne

Otto de Bruijne is beeldend kunstenaar en theoloog. Als spreker, schrijver en schilder presenteert hij op een creatieve en inspirerende manier Bijbelse thema's. De Bruijne is autodidact en tekent al vanaf zijn vroege kinderjaren. Na zijn veertigste ging hij schilderen. Zijn schilderijen zijn contrast- en kleurrijk, grafisch, symbolisch en verhalend.

Heather Douglas

Heather Douglas is zowel schilder als keramist. Zij volgde de Academie voor Beeldende Vorming in Utrecht, met als specialisatie keramiek. Na deze opleiding ging ze aan de slag als schilder. Haar stijl is poëtisch en spontaan. De laatste jaren legt Heather Douglas zich weer toe op keramiek en steekt zij traditionele beelden in 'een nieuw jasje.'

Documentaire

Speciaal voor deze expositie maakte cineast Frans Sellies een korte documentaire over Otto de Bruijne en Heather Douglas waarin zij vertellen over de totstandkoming van hun werk. Bij de kunstwerken werd een toelichting gegeven.

Lezing

Op de woensdagen 16 december 2020 en 7 april 2021 gaf Otto de Bruijne om 11.00 uur en om 15.00 uur lezingen over zijn werk.

Tentoonstelling 'JUDAICA²'

Overzicht tentoonstelling 'Judaica²'.

Van 8 oktober 2021 tot en met 8 januari 2022 presenteerde Museum Sjoel Elburg de tentoonstelling 'Judaica²- ceremoniële objecten' van Jet Naftaniel-Joëls en Piet Cohen. Beide joodse kunstenaars hebben een deel van hun oeuvre gewijd aan ceremoniële objecten voor rituelen thuis en in de synagoge. Van Jet Naftaniel-Joëls waren in deze tentoonstelling kunstobjecten van textiel en fibers te zien. Van Piet Cohen zijn de objecten vervaardigd uit zilver en roestvrij staal.

Jet Naftaniel-Joëls

Jet Naftaniel-Joëls (1950) is aan de Rietveld Academie te Amsterdam opgeleid tot graficus en schilder. Aanvankelijk werkte ze als illustrator. Vanaf 1989 specialiseerde ze zich in het maken van ceremoniële kunstobjecten uit textiel. Deze kunstobjecten zijn tentoongesteld en aangekocht door verschillende nationale en internationale musea. Ook krijgt Jet regelmatig opdrachten van particulieren. In december 2011 is zij één van de kunstenaars die meedoen aan de grote overzichtstentoonstelling over het Jodendom in de Nieuwe Kerk te Amsterdam.

De kunstenaar kwam meerdere malen naar het museum om met bezoekers te praten over de tentoongestelde werken.

Piet Cohen

Piet Cohen (1935) studeerde in Nederland voor meubelmaker en in Israël voor industrieel ontwerper. In 1960 ronde hij deze studie af in Amerika. In 1970 verhuisde hij terug naar Nederland, waar hij zijn eigen bureau begon voor het ontwerpen van consumptiegoederen. Tussen 1979 en 1991 gaf Piet les aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. Vanaf 1993 ontwikkelde hij zich tot toonaangevend ontwerper van moderne joodse ceremoniële objecten. Zijn ontwerpen zijn wereldwijd in diverse musea te bezichtigen.

Documentaire

Speciaal voor deze expositie maakte cineast Frans Sellies van beide kunstenaars een korte documentaire waarin zij vertellen over de totstandkoming van hun werk en over enkele geëxposeerde objecten.

Kleine catalogus

Voor deze tentoonstelling is een kleine catalogus gemaakt met een biografie van de kunstenaars en een nadere uitleg over de objecten.

Werkgroep educatie

Samenstelling werkgroep educatie

Samenstelling werkgroep educatie Marijke Weterholt, Jetse Kuipers, Mirjam van der Span, Teun Breen, Huib Kuiper, Theo van Ledden, Bert Rodenburg (voorz.). Vergaderingen In 2021 hebben we als werkgroep elkaar rond een agenda slechts éénmaal ontmoet. Op individueel niveau is er wel het een en ander uitgevoerd, zoals ontwikkeling van nieuw of verbetering van bestaand lesmateriaal. De belangrijkste inhoudelijke agendapunten voor dit overleg waren:

- de personele bezetting van de werkgroep Educatie;
- nieuw lesmateriaal BO en VO.

Schoolbezoeken en -contacten

De coronacrisis liet ook dit kalenderjaar haar invloed gelden op de schoolbezoeken. Pas op 20 mei werd door een basisschool een bezoek aan de Joodse begraafplaats gebracht. Voor een compleet bezoek aan ons museum waren er voor de maanden maart en april negen reserveringen; uitsluitend vanuit het basisonderwijs. Vanwege de corona-beperkingen konden deze bezoeken niet op de afgesproken data doorgaan. Vier van deze negen scholen zagen kans om hun voorgenomen bezoek naar de maanden mei of juni te verplaatsen. Over het gehele jaar 2021 hebben we ontvangen: negen basisscholen – hiermee zijn 169 kinderen bereikt; drie scholen van het voortgezet onderwijs – hiermee zijn 248 leerlingen bereikt.

Materiaal

In het kader van de Erfgoedleerlijn was er al nieuw materiaal beschikbaar gekomen voor leerlingen van de basisscholen. Voor de individuele kinderen in de basisschoolleeftijd was en is een puzzel beschikbaar. Dit bleef zo.

Ten behoeve van het voortgezet onderwijs zijn de volgende lesbrieven ontwikkeld:

1. - Klaartje de Hond; een Joods Elburgs meisje.

Deze lesbrieven confronteert de lezers met een gewoon Elburgs meisje dat vanwege haar Joodse afkomst de ergste verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog heeft moeten ondergaan en daarin het leven liet;

2. - Lesbrieven over Het Jodendom als levensstijl.

Daarnaast is er ten behoeve van een gelijkmatige spreiding van leerlingen door het gehele museum voor het voortgezet onderwijs een lesbrieven gemaakt die de leerling aan de hand van opdrachten door onze voormalige synagoge leidt. De ontwikkeling van geschikt materiaal voor het catecheseonderwijs van de kerken blijft onze aandacht houden.

Middelen

Destijds, bij de herinrichting van ons museum, is het bord met de korte geschiedenis van Gerda Steinhauer verwijderd uit de jeugdhoeke en helaas niet meer teruggeplaatst. Bij navraag bleek dit bord onvindbaar te zijn.

Bij de lessen basisonderwijs wordt Gerda Steinhauer als Elburgs voorbeeld gebruikt (onderduiken, tante Anna Shapira, Jodenster, Herman Elteschool, vermoord als negen-jarige). Door deze verdwijning waren wij in de educatie zeer onthand, aangezien ook één van de schriftelijke opdrachten over haar gaat, evenals een opdracht die in de jeugdhoeke gemaakt kan worden door kinderen die het museum bezoeken.

In overleg met Tom Bergstra, als lid van de tentoonstellingscommissie en destijds nauw betrokken bij de herinrichting van het museum, hebben we een nieuw bord laten maken.

Evaluatie

De invloed van Covid-19 is de sectie Educatie van ons Museum Sjoel Elburg niet voorbijgegaan. We zien uit naar passende maatregelen van overheidswege die ons als werkgroep voldoende ruimte geven om onze doelen na te kunnen streven. Ons museum biedt ons ruime mogelijkheden de geschiedenis van het Joodse volk, hun leven en lijden, onder de aandacht van onze medemensen te brengen. De educatieve waarde van ons museum wordt door de meeste basisscholen binnen de gemeente Elburg én de brede regio ook erkend.

De belangstelling vanuit het voortgezet onderwijs neemt eveneens toe. Dit stimuleert ons.

Werkgroep museumwinkel

Samenstelling werkgroep

De werkgroep bestond in het verslagjaar uit de volgende leden: de heren B. van Eerde (SMSE), W. Rutten, voorzitter (SMSE), P. Wastenecker (SVMSE) en vrijwilligers mevrouw M. van de Poll, mevrouw G. van Broekhuijsen, mevrouw B. Vaessen en de heer D. Evertsen. Het museum biedt een ruime keus aan ansichtkaarten. Verder verkoopt het museum onder andere posters, boeken, Israëlische wijnen en kleine cadeautjes. Gedurende het afgelopen jaar was het museum een aantal maanden gesloten in verband met de coronamaatregelen. Ondanks die maatregelen werd een positief resultaat geboekt. Ook in 2021 werd het assortiment bij tentoonstellingen tijdelijk uitgebreid met één of meer artikelen (kaarten, boeken en dergelijke) van de exposerende kunstenaars. Dit gebeurt in overleg met de werkgroep tentoonstellingen

Bestuursverslag Stichting Museum Sjoel Elburg 2021

Activiteitenverslag 2021

Museum
Sjoel Elburg

Museum Sjoel Elburg

Graaf Hendriksteeg 2

8081 CH Elburg

+31 (0)525 - 685 564

info@sjoelburg.nl

www.sjoelburg.nl